

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE 8/2002 rd

Regeringens proposition med förslag till nedläggning av bostadsdomstolarna och lagstiftning i samband med det

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 24 april 2001 en proposition med förslag till nedläggning av bostadsdomstolarna och lagstiftning i samband med det (RP 31/2001 rd) till lagutskottet för beredning.

Åtgärdsmotion

I samband med propositionen har utskottet behandlat en åtgärdsmotion om effektivare rättegångar (AM 95/2001 rd — Sulo Aittoniemi/alk), som remitterades till utskottet den 11 maj 2001.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Asko Välimaa, justitieministeriet
- hovrättsråd Risto Jalanko, Helsingfors hovrätt
- tingsdomare Markku Leskinen, Tammerfors tingsrätt

- t.f. lagman Robert Liljenfeldt, Jakobstads tingsrätt
- lagman Lauri Melander, Vanda tingsrätt
- avdelningsdirektör Riitta Wirilander, Helsingfors bostadsdomstol
- direktör Anja Peltonen, Konsumentverket
- vice ordförande Pertti Villo, Helsingfors stads hyresgästdelegation
- ordförande Herkku Hernesniemi, Boendeförbundet rf
- advokat Pekka Inkeroinen, Finlands Advokatförbund
- verksamhetsledare Pasi Hyvämäki, Finlands Fastighetsförbund rf och Suomen Vuokranantajat ry
- generalsekreterare Anne Viita, Vuokralaisien Keskusliitto ry
- professor Juha Lappalainen.

Dessutom har utskottet fått ett skriftligt utlåtande från Yleiset Oikeusavustajat ry.

PROPOSITIONEN OCH MOTIONEN

Propositionen

I propositionen föreslås att bostadsdomstolarna vid vissa tingsrätter skall läggas ned. Lagen och förordningen om rättegången i hyresmål och lagen om inrättande av vissa bostadsdomstolar föreslås därför bli upphävda. Också i andra lagar föreslås vissa ändringar till följd av reformen.

Följden av reformen blir att den fristående bostadsdomstolsorganisationen upphör och att domstolens sammansättning i samtliga tingsrätter följer de allmänna bestämmelserna. I underrätternas och hovrätternas sammansättning kommer då inte längre några särskilda sakkunniga ledamöter att ingå när tvistemål på grund av hyres-

förhållanden behandlas. En ny specialbestämmelse i rättegångsbalken begränsar de rättegångskostnader som döms ut i stridiga hyresmål gällande bostadslägenheter. Enligt den föreslagna bestämmelsen skall kostnaderna basera sig på de kostnadsgrunder som utfärdats av justitieministeriet. Ändring får inte heller efter lagändringen sökas i tingsrättens beslut om framskjutten flyttningsdag.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft tre månader efter att de har antagits och blivit stadfästa.

Åtgärdsmotionen

I åtgärdsmotionen föreslås att regeringen inte skall dra in bostadsdomstolarna. I stället skall regeringen förbättra både förfarandet vid rättegång i tvistemål och det haltande förfarandet vid rättegång i brottmål.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

De kriterier som det hänvisades till när bostadsdomstolarna inrättades och särskilda sakkunniga ledamöter togs med i hovrätternas domstolsarbete äger inte längre aktualitet, säger regeringen i motiveringen. Alla de sakkunniga som utskottet hörde höll med om att detta var riktigt. Därför är det på sin plats att tingsrätterna övergår till ett samordnat förfarande i hyresmål. Utskottet tillstyrker lagförslagen utan ändringar, men anför följande anmärkningar.

Vid utfrågningen av de sakkunniga uttrycktes farhågor om att behandlingen av ärenden blir långsammare, dyrare och mer komplicerad när det normala rättegångsförfarandet för tvistemål införs för hyresmål. Så kommer det att gå om inte hyresgästerna får adekvat vägledning, om det inte längre finns färdiga blanketter av den typ som nu används och om hyresgästerna måste anlita rättegångsbiträden. Utskottet har fått försäkringar om att så inte kommer att vara fallet. På senare tid har extra mycket avseende fästs vid personalen vid tingsrätternas kanslier, vid deras yrkeskompetens, skicklighet och tjänstvillighet. Kunderna kommer att få den information och den service som de behöver. Också fram-

över kommer det att finnas färdiga blanketter för behandling av hyresmål.

Utskottet har noterat att det finns ett nytt behov av rättssäkerhet i bostadsfrågor. Också statsrådet har konstaterat samma sak och frågan utreds för närvarande av en arbetsgrupp för boendetrygghet vid handels- och industriministeriet. Arbetsgruppen lämnade en lägesrapport i fjol och betänkandet blir enligt planerna klart i juni. Arbetsgruppen utreder bl.a. flera olika modeller för hur tvister kan lösas och möjligheterna att bygga ut bostadsrådgivningen. Här krävs det faktiska och adekvata insatser för att frågan skall kunna lösas, anser utskottet.

Åtgärdsmotionen går stick i stäv med propositionen. Då utskottet tillstyrker propositionen måste motionen avslås.

Förslag till beslut

På grundval av det ovanstående föreslår lagutskottet

att lagförslagen godkänns utan ändringar och

att åtgärdsmotion AM 95/2001 rd förkastas.

Helsingfors den 8 maj 2002

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Henrik Lax /sv
vordf. Matti Vähänäkki /sd
medl. Sulo Aittoniemi /alk
Leena-Kaisa Harkimo /saml
Erkki Kanerva /sd
Toimi Kankaanniemi /kd
Annika Lapintie /vänst
Kari Myllyniemi /cent

Kirsi Ojansuu /gröna
Veijo Puhjo /vänst
Mauri Salo /cent
Timo Seppälä /saml
Marja Tiura /saml
Harry Wallin /sd
Lasse Virén /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Kaisa Vuorisalo.

RESERVATION

Motivering

Bostadsfrågan är en av de viktigaste sakerna i en människas liv. Därför krävs det stor expertis av dem som behandlar bostadstvister. Dessutom är frågan så viktig att besluten måste komma snabbt. Dokumenten får under inga omständigheter ligga och damma i någon pappershög.

Erfarenheterna har visat att bostadsdomstolarna är bra och därför bör de få finnas kvar.

Förslag

På grundval av det ovanstående föreslår jag

att lagförslagen förkastas.

Helsingfors den 8 maj 2002

Sulo Aittoniemi /alk